

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Antonii Sanderi Presbyteri, S. Th. Licentiati Hagiologivm
Flandriae Sive De Sanctis eius Prouinciae Liber vnus**

Sanderus, Antoine

Antverpiae, 1625

Macarivs Patriarcha Antiochenvs. Contra pestem Tutelaris. Gandai.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10172

credebat. Diligenter seruabat vulgare prouerbium nemi-
ni facias, quod pati non vis. Amicis utebatur ad repen-
dendam gratiam, inimicis ad patientiam omnibus ad be-
neuolentiam. De illo plura vide apud Molanum 23. Iu-
nij, & Locrium in Chronico Belgij ad annum Redem-
ptionis 1077.

L V C I A.

DE LV CIA licet nihil apud Molanum in Natalibus, 22. Oct.
& Miræum in Fastis inueniam. De ea tamen ex Ia-
cobo Gulielmitarum Brugensium Præfecto hæc habet
Harduinus. Martiano imperante in vndecim millia Vir-
ginum sæuitum est, inter quos Flandberti Flandrorum
Regis coniux Theodora, Germana Luciaque interem-
ptæ sunt.

M A C A R I V S

P A T R I A R C H A A N T I O C H E N S I S.

Contra pestem Tutelaris. Gandau.

RELICTO Episcopatu Antiocheno Hierosolymam ad 10. Ap.
pia loca visenda se contulit, variis demum Prouin-
ciis lustratis in Belgicam venit, floruitque miraculis
Machliniæ, Malbodij, Cameraci, Tornaci & alibi. Gan-
dauum nouissimè profectus ibidem in Bauonica Benedi-
ctinorum Abbatia annum ferè substitit, ac peste demum
correptus anno 1012. piissimè obdormiuit, Anno autem
1067. corpus omninò integrum Balduinus Nouiomensis
& Lietbertus Cameracensis Episcopi 7. Idus Maij eleua-
runt. Philippo Francorum Rege, Balduino Insulano

R 3

Flan-

Flandriæ Comite, eiusque filio Balduino Hannoniæ Comite & aliis proceribus adstantibus. Historia vitæ & elevationis Sigeri tunc Abbatis mandato scripta apud Surium legitur. Anno 1615. sacra eius ossa Montes Hannoniæ ad propulsandam luem epidemicam, quâ tunc ea vrbs grauissimè laborabat, sunt transfueta magno ciuium bono. Quæ quidem feretro argenteo adfabrè elaborato, à Montensibus in beneficij accepti memoriam inclusa mense Iulio anni proximè sequentis magnâ pompâ Gandauum sunt reuecta, vbi in Basilica Cathedrali religiosè adseruantur. Ita Miræus in Fastis. Vitam autem eius hætenus (aliter enim eam Surius habet) non editam è manuscript. Bibliothecæ Bauonianæ Codice hîc adiungendam duxi.

Sequitur vita B. Macarij, prout in libris Gestorum eius continetur.

BEATVS MACARIVS ex Armeniæ nobilioribus ducens Originem puericiæ suæ tempore litterarum studijs traditus est, & dum scientijs & virtutibus præ cæteris claresceret, tandem in Antiochenæ sedis Archipræsulem, quæ ciuitas est Syrorum metropolis, eligitur. Tamquam bonus Pastor æternæ salutis viam sanctitate vitæ docuit, & verbo salutari, eius namque sanctitate ex miraculis claruit. Beati viri mappulam, quâ compunctionis lacrymas exterfit tangit leprosus, & sanatur. Victus eius sobrius, Camelorum pilis utebatur, lectulus non delitiosus eleemosynis pauperes recreauit, dum sua manu cibum vel potum ministraret, statim comitabatur salus pertingens aquam, quæ fluebat de manibus se lauantis, ex integro recedebat sanus. Beatus vir ex virtutibus

tutibus & signis existens humilior, eius crescente famâ, dum à populis plus solito frequentaretur, omnia sua pauperibus erogans, dignitatem Antiochenæ sedis cuidam Eleutherio venerabilis memoriæ commendauit, retenta sibi tantummodo Episcopali benedictione. Sic pauper Christi effectus fines suæ cognationis egreditur quatuor fideles viros secum assumens, visitat terram sanctam, singulaque loca, in quibus Saluator noster signa faciebat. A sancto Ioanne Patriarcha honorifice susceptus est, Iudæis & Paganis constanter verbum veritatis prædicans pro qua mori paratus erat, ab ipsis graues contumelias & vuluerum plagas Dei pro amore patienter sustinet in tenebroso carcere reclusus, in modum crucis, cuius gloriam prædicabat super terram extensus, clauis configitur, sed reiiciente terra clauos etiam vinculis confringitur, lapidem nimio feruore caudentem super pectus nudatum ponunt, sicque eo recluso discedunt. Ab Angelo Dei carcer illuminatur vir sanctus de poenis liberatur, sanatur, consolatur, ex carcere ducitur, atque suorum persecutorum conuersio prænuntiatur. Beatus Christi miles talibus armis ad pugnam renouatus, hostes iterum indubius aggreditur fidei doctrinam prædicando. Iudæi & Saraceni eius solutionem, liberationem ac sanationem stupefacti mirantur à custodibus carceris cuncta diuinitus peracta narrantur, tandem cumpuncti assentiunt veritati, veniam dein eum commissis petunt fidem & baptisma suscipientes percurrit fama iusti regionem, diuersus fit ad eum populi concursus. Sua oratione Saraceno cuidam nobili redditur vsus loquendi, ac aridæ manus integritas, qui cum aliis pluribus sacrum baptisma recepit postquam sacra loca visitasset S. Ioanni Patriarchæ cum cæteris fidelibus valedicens, Christum imitan-

imitando parentes fugit & patriam. Parentum suorum legati, prout in mandatis habebant, exequentes, quia cum blandimentis reducere nequeunt, cum iniuria conantur, quorum aliqui subitâ percutiuntur cæcitate, aliorum, sicut extenderant super Episcopum, brachia suspenduntur in aëre, suorum equi sparsim diffugiunt: sed dum humiliter cum grandi eiulatu pro sanitate B. Archipræsulem inuocant, sua oratione brachia laxantur, cæcis visus redditur & iussu benigni patris recedunt. Caco peregrino versus Ierusalem tendenti lacrymosis precibus visum impetrat. Dum in quodam loco sitis angustia quidam laboraret, ac pluribus in locis fodientes præ nimia terræ ariditate aquam inuenire non possent, vir Dei suis precibus fontem super effluentem emanare facit. Bawariam veniens ab Adalberto nobili & diuite viro caritatiuè per annum hospitatus est; cuius vxor præ nimio languore nec linguam nec verba resolvere valens, per beatum virum loquelæ redditur & sanitati. In eadem hospitalitate duo iuuenes, virtutem in ijs, quæ vir sanctus tangebatur considerantes, auaritiâ moti rapiunt sibi manutergium vsui missæ tanti Sacerdotis consecratum, loco eius simile, sed non æquale reponentes linteolum, quatenus cum eo miracula facientes diuitias sibi acquirerent, Dei voluntate grauissimo febrium ardore deprehenduntur, sed dum compuncti delictum suum confitentur, vir sanctus ipsis condolens, abstulit cruciatus eorum. Dei autem seruus considerans quod in Regione Boiariorum eius fama claresceret, & fauoribus populorum extolleretur benedicens hospitibus suis cum hospitio, recedebat cum suis; dum Maguntiaë ciuitatis moenibus appropinquaret, homicidam ab inimicorum turba eum insequente suis orationibus liberauit, nec destitit

stitit vir Dei donec hostem hostibus vsque ad osculum conciliaret. Post aliquot dies Coloniam veniens, benignè à quodam hospitio suscipitur, qui diutius aurugius languore vehementer depressus cibi potusque appetitum fastidians, per beatum virum sanatus est, deinde post aliquas terrarum deambulationes Machliniam deuenit, vbi ante medium noctis periculoso incendio sacris eius meritis finem imponit. Apud Malbodium recreationis causa sanguine minutus est, quem sacrum Cruorem dum quidam nequam seruus, in beati viri despectum in quendam immundum locum proiecisset, lepræ morbo percussus omnibus vitæ suæ diebus ita permansit. Cameracum perueniens sanctæ Mariæ Basilicam intravit, quatenus ibidem in orationibus pernoctaret, quem iniuriosè custos expellit obice & serà ostium muniens, quod vir sanctus patienter ferens, ante fores Ecclesiæ benignâ deuotione se prostravit. Deus autem volens ostendere, cuius meriti foret exclusus Ecclesiæ ianuam reserauit, quam tamen non intravit. Custos horis matutinalibus rediens vt ostium apertum vidit, & peregrinum præ foribus orantem, non erat in eo piæ admiratione spiritus, manè res omnibus innotuit, hospes exclusus ex claro clarissimus haberi cæpit, sed talibus non apponens animum inde discessit. Ciuitas Tornacensis sacrum peregrinum hospitio suscepit. Seditio inter ciues die quâdam exoritur periculosa, quam princeps patriæ senior Balduinus cum armatis militibus sedate non potuit, à qua quidem seditione Tornacenses suâ oratione eum lachrymis ad Deum fusâ sic compefecit, vt nullus eorum contra se deinceps manus leuare præsumeret, sed antequam ab inuicem discederent singulos singulis vsque ad pacis osculum conciliauit. Post aliquot dies Gandauum

eribz

S

dauum

dauum ingrediens, Cœnobium sancti Petri, quod Blandinium dicitur prius visitat, deinde Cœnobium sancti Petri, quod sanctus Confessor Bauo suis illustrabat meritis. Per Abbatem Eremboldum & Fratres Cœnobij vitæ sanctus satis benignè cum suis susceptus est hospitio, fraternæ societati interdum admittitur, atque indies carior ac familiarior redditur placet omnibus nec ulli videtur onerosa eius sancta conuersatio, inuitat omnes ad meliora eius animi pia deuotio, non solum Fratres, sed etiam Prouinciales confirmat quotidie ipsius sacra benedictio, frequentabat Ecclesias Gandensis Prouinciæ Missas in singulis celebrans, pluribus studuit prodesse, sibi collata pauperibus erogabat. A populo vndique frequentatur, sequentes etiam iusti vestigia de pluribus liberantur incommodis. Aqua enim ex manibus se lauantis defluens, nequaquam erat virtutibus carens, manum etiam lenis ad tactus infirmitate depressis efficax erat & saluberrimus, & quibus erat altior fidei deuotio ad promerendam salutem sufficiebat sola Episcopalis benedictio. Tandem non absque graui mœrore Patris Eremboldi ac Fratrum repatriare desiderat, & vno tantum contentus comite licentiam accipiens transmigravit vicinum portum, statimque iter eius præpeditur, inflatione pedum infirmatur, lecto detinetur, in tantum vt etiam de vita desperaretur. Insinuat se velle referri ad S. Bauonis hospitium, vbi cum ingenti Fratrum exultatione reuocatur. Quâdam nocte verò examini iacens simillimus Sanctorum meruit consolationibus in eadem Ecclesia quiescentium visitari. Mane facto surgit sanus ea quæ viderat, exponit Fratribus, atque per indicum sanitatis, eos reddidit certos visionis sicque in eodem Cœnobio quinque mensium curriculo demoratus, nihilominus patriam adire

adire iterum est tentatus. Audita siquidem eius discessione in sancto Parasceue Paschæ confluebat ad eum multitudo totius Prouinciæ, cupiens ab eo Paschalibus communicare Sacramentis, ac tanti Pontificis benedictionibus interesse, lætifera denique pestilentia eâ tempestate crudeliter sæuiebat in populo vescis subito excrescentibus in palatis hominum, vt mortuos tumulare vix sufficeret trepidus labor viuentium. Placet populo cum tri-duano ieiunio etiam puerorum & iumentorum suffragia Sanctorum in Gandensi portu quiescentium misericorditer expetere. Dum sanctus Macarius genibus flexis singulibus & lachrymis pro populo sæpius orat, ipse piâ Dei prouidentia etiam commune periculum incurrit, & tactus morbo tam crudelis pestilentia in primis amisit officium linguæ, sed statim in Christo recipiens spiritum prophetiæ, nutibus & signis, quibus poterat, præter se, & alios duos eo morbo prædixit neminem deinceps interire. Quod rei exitus verum esse probauit, deinde vsu loquendi diuinitus recepto, cum fratribus ingressus Cryptam, in honorem beatæ Mariæ Virginis dedicatam, ante altare sancti Pauli designabat sibi baculo locum sepulturae. Iamque instabat feria sexta dies tertius ieiuniorum, efferuntur corpora Sanctorum ab vtroque Coenobio, vbique gemitus & lachrymarum inundatio, quatenus super omnes fieret generalis superna miseratio. Benignus Deus de cœlo super tantam multitudinem misericorditer respexit, & tantæ cladis molestiam in solo beato Macario penitus extinxit. Relocantur sedibus suis Sanctorum corpora, deploratis aliquandiu peccatis suis redit vnusquisque ad propria. Archipræsul verò cum suis hospitibus regreditur ad Monasterium, atque hora refectionis virtute quâ poterat, ingressus refectorium cum nihil

fratres videret sumere, præter modicum panis & aquæ, caritatiuè omnes obsecrando, & iubendo impetrauit mutationem ieiunij, quibus & ipse confidens, hilarem sese omnibus exhibuit, ex sibi appositis caritate magis, quam necessitate aliquantulum sumpsit. Sicque eis vltimum vale faciens episcopaliter benedixit, & pænè morbo deficiens, vix ad hospitij cellam recessit. Deputatur ei per uigil custodia fratrum, quatenus cæteris in dormitorio quiescentibus beatæ illius animæ nuntiarent exitum. Ipse verò iam instante migrandi horâ in lecto resedit, expansisque manibus & erectis in cœlum luminibus sese Domino Deo suo nimia suffusione lachrymarum attentius commendauit, suffragia Sanctorum, & tutelam Angelorum piis precibus ad se deducendum inuitauit fratribus congregatis caput terræ reclinauit, & inter psallentes & orantes foeliciter spiritum exhalauit. Nec refellitur veridica eius prophætia; ipse quippe solus omnium vltima pestilentis morbi occubuit victima. Corpus dignâ compositione feretro superpositum, piâ deuotione populi defertur intra Cryptam, vbi ipse vnus designauerat sepulturam, honoratur muneribus, irrigatur lachrymis, datur libertas osculis manuum & pedum. Dumque fratres terræ commendarent tantæ preciositatis thesaurum dici non potest quibus illa pia multitudo fletibus deduxerit tempus exequiarum, quousque expletâ tumultatione vnusquisque redibat ad sua cum gaudio, ex fiducia secum ferens tanti viri patrocinium. Migravit ex hoc sæculo gaudiis coniunctus Angelorum quarto Idus Aprilis anno Dominicæ Incarnationis millesimo duodecimo.

Sequitur

Sequitur de B. Corporis elevatione.

DVm beati Macarij sepulturæ locus variis corusca-
ret miraculis, desideratur à populo, specialiter ab
Abbate & Fratribus sacri corporis eleuatio. Tunc tem-
poris Abbas Sigerus tertius post Eremboldum vir vene-
rabilis & circumspectus Balduinum Nouiomensem Epi-
scopum, quia diocesis eius erat, Lietbertum Cameracen-
sem Episcopum, Abbates & aliquot Clericos ad explendum
inuitat negotium die constituto. Aderat etiam cum opti-
matibus suis Comes Balduinus, sub quo pueritiæ ducens
annos adfuit claræ indolis Rex Francorum Philippus, Ade-
la quoq; vxor Comitis & filius eius Hannonientium Co-
mes, populi verò ex diuersis Prouinciis confluit in-
numerabilis multitudo, Effoditur beatum Corpus, & su-
per pretiosum pallium membratim exponitur tantæ
pretiositatis thesaurus. Nullius viscera præteribat la-
chrymosa deuotio. Sed dum ista coram paucis glorio-
sè geruntur in terris, omnipotens Deus coram omni
seclusa multitudine exulis sui meritum gloriosius osten-
dere dignatur in coelis. Duæ siquidem circulatæ vrbes
subito adparuerunt in aère similes Coronarum, qua-
rum vna maior cum populo totum ambiebat atrium,
minor verò totius templi, in quo sanctum Corpus le-
uabatur, perlustrabat ambitum, in cuius medio si-
gnum sanctæ Crucis coruscabat aureo fulgore conspi-
cum. Quibus visis immensus populi clamor ad cœ-
lum tollitur, cum lachrymarum effusione pectora fe-
riuntur, ab iis qui deforis erant, intusque conclusis
inclamatur & ostenditur mirabile signum. Imponitur
Scriinio beatum Corpus, non iam humano sed di-

uino iudicio inter cætera Sanctorum corpora collocandum. Sicque totius Ecclesiæ referatis foribus dum Episcopus Nouiomensis hymnum imposuit Te Deum laudamus, non absque periculo vitæ quorundam irruit omnis populus. Idcirco pro liberiori accessu sanctum corpus defertur ad montem sancti Pancratij, ibidem varia populi munera offeruntur; irrecuperabile sibi detrimentum deputat & indignitate seclusum, quisquis cum suis nequiuisset honorare muneribus. Et quia populum campus ille, quamuis latissimus capere non valet, idè pro maiori amplitudine deducitur sacrum corpus ad montem sancti Leuini, in quo loco beatum corpus tantâ populi multitudine constipatur & opprimitur, vt nisi ab eis sagaci ingenio Abbatis tolleretur, ipsa sanctarum Reliquiarum noua clausura vsque ad dissolutionem perichitaretur. Qui ascendens equum cum fratribus quibusdam & viris virtutum non sine maximo labore etiam militaris manus, beatum corpus referri fecit ad Monasterium, & in Oratorio sanctæ Dei Genetricis, quod est infra claustrum ambitum decenter collocari. His itaque diuinâ pietate peractis, foelix illa dies sole ruente clauditur, populus lassus & latus ad sua vnusquisque regreditur. Fratres autem coram sacro corpore fletibus, hymnis & laudibus noctem duxerunt insomnem, gratiâ nostri Saluatoris IESU Christi cooperante. Cui sit honor, potestas, & imperium per æterna sæcula. Amen.

MARCEL